

Cererea de reexaminare a taxei judiciare de timbru⁴⁷⁷

Camelia Maria Ilie*, judecător,
Judecătoria Sectorului 2 București

Delia Narcisa Theohari**, judecător,
Tribunalul București

Rezumat:

Prezentul articol tratează de o manieră detaliată cererea de reexaminare a taxei judiciare de timbru, analizând noțiunea, natura juridică, procedura de soluționare, titularii cererii, consecințele admiterii, respingerii sau nepromovării acesteia, precum și posibilitatea repunerii în discuție a taxei judiciare de timbru în căile de atac.

Abstract:

This article discusses in detail an application for judicial review of stamp duty, analyzing the concept, legal nature and settlement procedure, the holders demand, the consequences of admission, refusal or failure to pass it, and the possibility of legal challenge of stamp duty in ways attack.

Keywords: stamp duty, judicial review, access to court

Cererea de reexaminare are natura juridică a unei *veritabile căi de atac* împotriva modalității de stabilire a taxei judiciare de timbru, aparținând

categoriei generice a căilor de atac împotriva hotărârilor judecătorești⁴⁷⁸.

Menționăm că, spre deosebire de reglementarea anterioară⁴⁷⁹, în prezent

⁴⁷⁷ Prezentul articol constituie o parte componentă a lucrării *Acțiunile civile și taxele judiciare de timbru* - D. Theohari, C.M. Ilie, M. A. Bîrlög și B. Cristea, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 443 – 453.

* E-mail contact profesional: camelia.maria.ilie@just.ro

** E-mail contact profesional: delia.narcisa.theohari@just.ro

⁴⁷⁸ I. Deleanu, *Cererea de reexaminare a taxei judiciare de timbru*, în *Curierul Judiciar* nr. 5/2006, p. 37.

⁴⁷⁹ Conform dispozițiilor art. 18 din Legea nr. 146/1997, anterioare modificării survenite prin Legea nr. 195/2004, împotriva modului de stabilire a taxei judiciare de timbru se putea face contestație potrivit dispozițiilor aplicabile în materie fiscală, taxa judiciară de timbru pentru contestație fiind calculată la un cuantum de 2% calculat la suma contestată, dacă, prin legi speciale, nu se prevedea altfel.

Potrivit art. 24 alin. 1 din Ordinul nr. 2214/1997 privind aplicarea Legii nr. 146/1997 asupra taxei judiciare de timbru (abrogat prin Ordinul nr. 760/C/

1999): „Determinarea cuantumului taxei judiciare de timbru se face, după caz, de către instanța judecătorească, Ministerul Justiției sau Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție. Împotriva modului de stabilire a taxei judiciare de timbru se poate face contestație potrivit dispozițiilor aplicabile în materie fiscală. Contestația se depune la instanța judecătorească care a dispus încadrarea în tariful taxelor judiciare de timbru, în termen de 15 zile de la data comunicării cuantumului sumei datorate, și va fi însoțită de documentul original de plată a taxei de timbru de 2% la suma contestată. Instanța judecătorească care a primit contestația va remite direcției generale a finanțelor publice în termen de 5 zile dosarul contestației. Contestația se soluționează, prin dispoziție motivată, de către directorul general. În situația în care petenta este nemulțumită de dispoziția dată, procedura de contestare este cea prevăzută la art. 4, 5, 6, 7, 8 și 9 din Legea nr. 105/1997 pentru soluționarea obiecțiilor, contestațiilor și a plângerilor asupra sumelor constatate și aplicate prin actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finanțelor”.

cererea de reexaminare se soluționează de o instanță de judecată, astfel încât garanțiile dreptului de acces la instanță prevăzute de Convenție și reținute de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauzele *Weissman și alții c. României* sau *Iorga c. României*⁴⁸⁰ sunt îndeplinite la acest moment.

Cererea de reexaminare se depune în ședință publică sau prin serviciul registratură la dosar și se soluționează de un *alt complet decât cel investit cu judecarea cererii* pentru care s-a stabilit taxa judiciară de timbru contestată.

În cazul cererii de reexaminare a taxei de timbru aplicabile unei cereri adresate Ministerului Justiției, aceasta se depune la *Judecătoria Sectorului 5 București* și se soluționează de completul stabilit, în urma repartizării aleatorii a cauzelor.

Ca orice cerere adresată instanțelor judecătorești, cererea de reexaminare trebuie să îmbrace *forma scrisă* și să cuprindă arătarea instanței, numele, domiciliul sau reședința părților ori, după caz, denumirea și sediul lor și ale reprezentantului, obiectul cererii și semnătura, potrivit dispozițiilor art. 82 alin. 1 C.pr.civ., precum și motivele de contestare a taxei judiciare stabilite.

În ipoteza în care cererea de reexaminare este depusă în ședință publică, instanța va dispune înaintarea acesteia completului imediat următor spre soluționare, fixând, totodată, termenul de judecată pentru soluționarea în fond a cauzei. Completul imediat următor, primind cererea de reexaminare, va fixa termen de soluționare în *ședința camerei de consiliu, fără citarea părților*. Dacă la termenul fixat, se prezintă numai una dintre părțile litigante, instanța nu îi va acorda cuvântul pentru formularea de concluzii, pentru a asigura principiul

Lipsa calității de subiect taxabil nu conduce *de plano* la concluzia lipsei interesului în exercitarea cererii de reexaminare, câtă vreme efectele juridice ale dispoziției instanței asupra taxelor de timbru judiciare se vor răsfrânge și asupra părții care poate fi obligată la plata sumelor vizate cu titlu de cheltuieli de judecată.

egalității părților și a evita încălcarea principiului contradictorialității și al dreptului de apărare, însă va putea primi înscrisurile pe care aceasta le depune la dosar în susținerea/combaterea cererii de reexaminare.

Termenul de trei zile în care se poate depune cererea de reexaminare este un *termen de decădere* a cărui nerespectare determină pierderea de către partea interesată a dreptului de a mai contesta modalitatea de stabilire a taxei judiciare de timbru.

Fiind un *termen procedural*, este supus dispozițiilor legale de drept comun, aplicabile în lipsa unor prevederi exprese contrare. Astfel, termenul de trei zile se va calcula pe *zile libere*, conform art. 101 C.pr.civ., ceea ce înseamnă că ziua de început și cea în care se va împlini nu se vor lua în calcul. Termenul care se sfârșește într-o zi de sărbătoare legală sau când serviciul este suspendat se va prelungi până la sfârșitul primei zile de lucru următoare.

Pentru ipoteza în care cererea de reexaminare a fost înaintată instanței *prin intermediul oficiului poștal*, sunt incidente dispozițiile art. 104 C.pr.civ., aceasta fiind formulată în termen dacă a fost predată recomandat la oficiul poștal înainte de împlinirea acestuia. Cum judicios s-a

⁴⁸⁰ Hotărârea din 25 ianuarie 2007, nepublicată, www.csm1909.ro.

apreciat în doctrină⁴⁸¹, cererea va fi considerată ca fiind formulată în termen, chiar dacă a fost predată la oficiul poștal în formă simplă, întrucât *forma recomandată a fost instituită de legiuitor cu scopul de a proteja partea, care va putea astfel dovedi cu recipisa poștală data predării.*

Termenele încep să curgă de la data comunicării actelor de procedură, dacă legea nu dispune altfel. Termenul de formulare a cererii de reexaminare *începe să curgă de la data la care s-a stabilit taxa judiciară de timbru sau de la data comunicării sumei datorate.* Prima teză are în vedere situația în care partea căreia îi incumbă obligația de plată a taxei judiciare de timbru este prezentă personal sau prin reprezentant, luând cunoștință, în mod corespunzător, de cuantumul taxei judiciare datorate (spre exemplu, la momentul înregistrării cererii, reclamantul prezent ia cunoștință deopotrivă de termenul de judecată acordat și de taxa judiciară de timbru stabilită în sarcina sa). A doua ipoteză vizează situația în care partea nu este prezentă la momentul stabilirii taxei judiciare de timbru (spre exemplu, cererea a fost depusă recomandat prin oficiul poștal, urmând a se proceda la citarea reclamantului cu mențiunea achitării taxei judiciare de timbru).

Desigur, *premisele ipotezelor analizate în precedent este aceea ca cererea să conțină toate elementele necesare stabilirii taxei judiciare de timbru datorate.* Dacă, însă, cererea prezintă neregularități, care fac imposibilă stabilirea taxei judiciare de timbru datorate (spre exemplu, reclamantul nu a indicat valoarea obiectului cererii), instanța va pune în

vedere reclamantului să complinească neregularitățile constatate, sub sancțiunea suspendării judecării cauzei, potrivit dispozițiilor art. 155¹ C.pr.civ., urmând a proceda la stabilirea taxei judiciare de timbru ulterior și condiționat de complinirea acestora la primul termen de judecată.

Achiesăm la opinia exprimată în literatura de specialitate⁴⁸² în sensul că obligația timbrării dispusă de instanță se impune a fi *motivată în fapt și în drept* în cuprinsul încheierii de ședință prin expunerea elementelor care o fundamentează: taxa datorată potrivit legii, valoarea ce constituie baza de calcul a taxei judiciare de timbru, temeiul de drept al obligației de plată. Soluția este firească, întrucât încheierea de ședință prin care se stabilește obligația de plată a taxelor judiciare de timbru este o hotărâre judecătorească dată de instanță în cursul judecării, potrivit art. 255 alin. 2 C.pr.civ.⁴⁸³, supusă ca atare controlului judiciar.

După soluționarea cererii de reexaminare, *soluția va fi trecută și în condica camerei de consiliu*, dosarul fiind apoi restituit completului inițial.

Dispozițiile art. 18 alin. 4 din Legea nr. 146/1997 se referă la situația în care *taxa judiciară de timbru a fost achitată în cuantum legal, iar apoi partea formulează cerere de reexaminare*, urmărind restituirea integrală sau parțială a sumei achitate. Există însă posibilitatea formulării cererii de reexaminare și *în situația în care partea nu a achitat taxa judiciară de timbru în cuantum legal*, urmând ca, în cazul admiterii cererii, aceasta să nu mai fie obligată să achite taxa în cuantum stabilit inițial.

⁴⁸¹ D.L. Băldean, G.C. Frențiu, *Ajutorul public judiciar în materie civilă*, Ed. Universul Juridic, București, 2010, p. 147.

⁴⁸² D. Tătărușanu, *Reexaminarea taxei judiciare de timbru*, în *Dreptul* nr. 11/2005, p.150.

⁴⁸³ Potrivit art. 255 C. proc. civ., hotărârile prin

care se rezolvă fondul cauzei în primă instanță se numesc „sentințe”, iar hotărârile prin care se soluționează apelul, recursul, precum și recursul în interesul legii ori în anulare se numesc „decizii”. Toate celelalte hotărâri date de instanță în cursul judecării se numesc „încheieri”.

Împărtășim opinia exprimată în literatura de specialitate⁴⁸⁴, potrivit căreia dispozițiile art. 18 alin. 4 din lege nu au semnificația obligației părții de a achita taxa judiciară de timbru stabilită de instanța de fond mai înainte de soluționarea cererii de reexaminare, ci vizează situația în care taxa judiciară de timbru a fost deja achitată anticipat în momentul introducerii cererii.

În ceea ce privește titularii cererii de reexaminare, în doctrină și în jurisprudență s-au conturat două opinii diametral opuse.

*Într-o primă opinie*⁴⁸⁵, s-a apreciat că, în lipsa unor prevederi legale speciale restrictive, toate părțile din proces au deschisă calea formulării unei cereri de reexaminare, indiferent dacă le este sau nu impusă obligația de plată a taxei judiciare de timbru, motivat de împrejurarea că cererea de reexaminare constituie o modalitate de control judiciar al activității instanței, limitată și adaptată la controlul taxelor judiciare de timbru. Astfel, toate părțile în litigiu au interesul rezolvării litigiului printr-un proces legal, ceea ce implică și observații asupra modului de stabilire a taxei judiciare de timbru. Câtă vreme încheierea prin care se soluționează cererea de reexaminare este irevocabilă, acest caracter se răsfrânge asupra tuturor părților din litigiu, care nu mai au posibilitatea, ulterior, să invoce aspectele legate de taxele judiciare de timbru asupra cărora s-a statuat irevocabil. Plata anticipată a taxei judiciare de timbru constituie o obligație legală, condiție *sine qua non* a investiției legale a instanței cu soluționarea litigiului. Or, îndeplinirea obligațiilor procesuale

legale și, *a fortiori*, a obligațiilor imperative și onerative nu este o problemă ce aparține în exclusivitate uneia dintre părțile în proces, ci o problemă a amândurora într-o manieră specifică în raport cu poziția lui procesuală⁴⁸⁶.

*Într-o a doua opinie*⁴⁸⁷, pot fi subiecte active ale cererii de reexaminare numai subiectele taxabile, adică persoanele fizice sau juridice care sunt obligate să plătească taxele judiciare de timbru, motivat de împrejurarea că interes în utilizarea căii de atac a reexaminării o au doar persoanele fizice și juridice care au obligația achitării taxei judiciare de timbru. Chiar dacă toate părțile implicate într-un proces urmăresc rezolvarea litigiului într-un cadru legal, exercitarea unei cereri, indiferent dacă este o cerere de chemare în judecată sau o cale de atac, trebuie să aibă la bază interesul. Partea care nu este obligată la plata taxei judiciare de timbru nu are interesul de a exercita calea reexaminării, ea neavând niciun folos personal, prin posibila recunoaștere a unui asemenea demers. Desfășurarea unui litigiu cu respectarea principiului legalității nu justifică un interes pentru celelalte părți în proces în formularea unei astfel de cereri de reexaminare, întrucât acesta este un scop general, care poate fi urmărit de acestea doar prin invocarea excepției netimbrării sau a insuficienței timbrării a cererii de chemare în judecată⁴⁸⁸.

Înclinăm spre prima opinie exprimată în literatura de specialitate, pentru considerentele ce vor fi expuse în continuare.

Dispozițiile art. 18 alin. 2 din Legea nr. 146/1997 stabilesc în termeni generali că *împotriva modului de stabilire a taxei*

⁴⁸⁴ G.A. Năsui, *Timbrarea cererii de partaj*, în Dreptul nr. 2/2005, p. 102; D. Tătărușanu, *op. cit.*, p. 153.

⁴⁸⁵ D. Tătărușanu, *op. cit.*, p. 152.

⁴⁸⁶ I. Deleanu, *op. cit.*, p. 37; M. Tăbărcă, *Drept procesual civil*, Ediția a II-a revăzută și adăugită,

vol. II, Ed. Universul Juridic, București, 2008, p. 197.

⁴⁸⁷ C. Roșu, A.F. Moca, *Cererea de reexaminare în materia taxelor judiciare de timbru*, în Dreptul nr. 2/2006, p. 144.

⁴⁸⁸ D.L. Băldean, G.C. Frențiu, *op. cit.*, p. 150.

judiciare de timbru se poate face cerere de reexaminare, fără a distinge în privința subiectelor abilitate să uzeze de calea de atac specifică în materia taxelor judiciare de timbru. Or, unde legea nu distinge, nici interpretul nu trebuie să o facă (*ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*).

Mai mult decât atât, argumentul adeptilor celei de-a doua opinii referitor la lipsa absolută a interesului în formularea cererii de reexaminare nu poate fi primit în soluționarea problematicii de față, realizându-se o confuzie între două condiții distincte de exercițiu a dreptului la acțiune, operante și în privința cererii de reexaminare, respectiv calitatea procesuală activă și interesul. Desigur, interesul, înțeles ca folos practic urmărit de cel care a pus în mișcare procedura de reexaminare, va fi analizat în fiecare caz în parte.

În opinia noastră, lipsa calității de subiect taxabil nu conduce *de plano* la concluzia lipsei interesului în exercitarea cererii de reexaminare, câtă vreme efectele juridice ale dispoziției instanței asupra taxelor de timbru judiciare se vor răsfrânge, este adevărat, în mod indirect, și asupra părții care nu are obligația avansării unor sume de bani cu acest titlu, dar care poate fi obligată la plata sumelor vizate cu titlu de cheltuieli de judecată.

Apreciem că recunoașterea dreptului de a formula cerere de reexaminare tuturor părților care justifică un interes se impune și prin prisma *efectului neexercitării cererii de reexaminare*, constând în lipsa oricărui mijloc procesual de a invoca apărări în această materie prin calea de atac prevăzută de lege a fi exercitată împotriva hotărârii pronunțate asupra fondului.

Deosebim următoarele ipoteze:

1) pârâțul pretinde că taxa judiciară de timbru datorată de către reclamant

este mai mare decât cea stabilită de instanță. În această situație, folosul practic urmărit de pârât este soluția favorabilă asupra excepției de insuficiență timbrare a cererii, cu consecința anulării ei ca insuficient timbrată. Este adevărat că art. 20 alin. 5 din Legea nr. 146/1997, stabilind atributul instanțelor de control judiciar de a dispune obligarea părții la plata diferenței taxelor judiciare de timbru aferente, în situația în care se constată că în fazele procesuale anterioare taxa judiciară de timbru nu a fost plătită în cuantumul legal, instituie un remediu, însă acesta nu are drept finalitate protecția intereselor individuale ale părților litigante, ci protecția suplimentară a statului, garanția încasării taxelor judiciare de timbru în cuantumul complet, chiar când instanțele de fond ar omite-o⁴⁸⁹. Pârâțul justifică însă un folos practic izvorând din finalizarea cât mai rapidă a litigiului, ca efect al admiterii excepției de insuficiență timbrare, dar și din lipsa unui alt mijloc pentru a critica soluția instanței sub acest aspect.

Dacă partea în sarcina căreia există obligația de plată a taxei judiciare de timbru formulează cerere de reexaminare a acesteia, apreciind că valoarea acesteia este mai ridicată decât cea stabilită de instanță, se impune respingerea cererii de reexaminare ca lipsită de interes;

2) pârâțul pretinde că taxa judiciară de timbru datorată de către reclamant este mai mică decât cea stabilită de instanță. Nu împărtășim opinia exprimată în literatura de specialitate⁴⁹⁰ în sensul că pentru această ipoteză cererea de reexaminare ar urma să fie respinsă ca fiind lipsită de interes, având în vedere că suportarea cheltuielilor judiciare sub forma taxelor judiciare de timbru este în sarcina părții care a căzut în pretenții (care ar putea fi chiar pârâțul), potrivit art.

⁴⁸⁹ D. Tătărușanu, *op. cit.*, p.155.

⁴⁹⁰ *Ibidem*, p.152.

274 alin. 1 C.pr.civ. și art. 3 alin. 2 din Normele metodologice, fără ca instanța să aibă posibilitatea de a micșora taxele judiciare de timbru datorate cu prilejul operațiunii de stabilire a întinderii obligației de plată a cheltuielilor de judecată.

Soluția contrară ar conduce la lipsa oricărui mijloc procesual în favoarea părâtului căzut în pretenții de a contesta obligația sa de a suporta, cu titlu de cheltuieli judiciare, taxele judiciare de timbru achitate de către reclamant într-un quantum mai mare decât cel datorat, premisa fiind, desigur, lipsa de diligență a reclamantului, care a omis să formuleze cerere de reexaminare.

Admițând că toate părțile care justifică un interes au posibilitatea formulării cererii de reexaminare, pentru a evita tergiversarea soluționării judecării cauzei, se impune încunoaștințarea tuturor potențialilor titulari ai cererii de reexaminare cu privire la taxele judiciare de timbru stabilite de instanță în sarcina reclamantului, dovada de primire a citației cu această mențiune determinând limita inferioară a termenului de 3 zile prevăzut prin dispozițiile art. 18 alin. 2 din Legea nr. 146/1997.

În lipsa unui text legal derogatoriu, cererea de reexaminare ar trebui timbrată prin raportare la valoarea contestată din quantumul taxei de timbru fixat de instanță, potrivit dispozițiilor art. 2 alin. 1 din Legea nr. 146/1997, iar în situația admiterii cererii de reexaminare, atât quantumul taxei judiciare excedentare unui quantum legal, cât și quantumul taxei judiciare aferente cererii de reexaminare ar trebui supus restituirii de către organele financiare, întrucât niciuna dintre părți nu poate fi obligată la suportarea acestei taxe, nefiind în culpă. În sprijinul acestei opinii este și argumentul de interpretare

istorico-teleologică a dispozițiilor art. 18 din Legea nr. 146/1997, care anterior modificărilor aduse prin O.U.G. nr. 58/2003, prevedea la alin. (3) că taxa de timbru pentru cererea de reexaminare este de 2% calculat la suma contestată, dacă, prin legi speciale, nu se prevede altfel. Chiar dacă intenția legiuitorului ar fi fost ca eliminarea dispoziției menționate să aibă efectul de scutire de plata taxei judiciare de timbru, în lipsa unei excepții expres prevăzute de lege acest efect nu s-a produs, astfel că ar fi aplicabile dispozițiile de drept comun din materie. Însă, soluția aceasta nu a fost urmată în practica judiciară, ci *s-a apreciat în mod unanim că, în toate situațiile, cererea de reexaminare este scutită de la plata taxei judiciare de timbru.*

Cu ocazia soluționării cererii de reexaminare, *instanța va analiza dispoziția instanței de fond referitoare la taxa judiciară de timbru prin raportare la motivele invocate în cuprinsul cererii de reexaminare.* Ne alăturăm opiniei doctrinare⁴⁹¹ potrivit căreia nu poate fi abordată, în această procedură, calificarea juridică a obiectului cererii de chemare în judecată, chiar dacă acest aspect s-ar fi invocat prin cererea de reexaminare și chiar dacă ar influența quantumul taxei judiciare de timbru, soluția contrară fiind echivalentă cu tranșarea unor elemente ce țin de însuși fondul cauzei.

Apreciem că, în cadrul cererii de reexaminare, instanța *nu va putea dispune obligarea părții la un quantum mai ridicat al taxei judiciare de timbru*, în cazul în care constată că taxa a fost stabilită inițial într-un quantum mai redus decât cel legal, având în vedere, astfel cum s-a menționat mai sus, natura juridică de cale de atac a cererii de reexaminare și principiul neagrării situației în propria cale de atac (*non reformatio in peius*).

⁴⁹¹ *Ibidem*, p. 153.

Desigur, dacă și partea potrivnică a formulat cerere de reexaminare, atunci instanța va admite această a doua cerere și va dispune obligarea reclamantului la plata diferenței de taxă judiciară de timbru⁴⁹².

În literatura juridică s-a exprimat și *opinia contrară*⁴⁹³, potrivit căreia principiul *non reformatio in peius* nu operează în ipoteza cererii de reexaminare a taxei judiciare de timbru, de vreme ce aceasta are ca obiect modul de determinare, în concret, a unei obligații legale, prestabilite generic prin normele în materie, astfel încât instanța n-ar putea, sub motivul neagravării situației părții în propria cale de atac, să ignore ori să altereze dispozițiile legale cu privire la cuantumul taxei judiciare de timbru, apreciindu-se legal investită cu soluționarea litigiului.

Încheierea prin care s-a soluționat cererea de reexaminare nu mai poate face obiectul apelului sau recursului odată cu fondul cauzei, întrucât are caracter irevocabil. Prin urmare, nici părțile și nici instanța din oficiu nu vor mai putea repune în discuție aspectele asupra cărora s-a statuat prin această încheiere⁴⁹⁴.

În măsura în care ulterior soluționării cererii de reexaminare, instanța investită cu soluționarea cauzei va dispune, în materia timbrajului, suplimentar față de aspectele ce au făcut obiectul cererii de reexaminare, atunci partea are deschisă calea unei noi cereri de reexaminare pentru taxa judiciară de timbru suplimentară⁴⁹⁵.

Consecința nepromovării unei cereri de reexaminare o reprezintă definitivarea cuantumului taxei judiciare de timbru și imposibilitatea supunerii oricăror aspecte legate de modul de stabilire a acesteia în altă cale de atac, nici măcar cea a fondului pricinii⁴⁹⁶.

Soluția este firească, având în vedere natura juridică a termenului de formulare a cererii de reexaminare, aceea de *termen de decădere*. Nerespectarea termenului de 3 zile prevăzut pentru formularea cererii de reexaminare atrage decăderea părții din dreptul de a invoca aspecte de natura acestei cereri. Rezultă, așadar, că partea nu are un drept de opțiune între a formula cerere de reexaminare sau a invoca în căile de atac apărările sale privind timbrarea⁴⁹⁷. De asemenea, instanțele de control judiciar nu vor putea evoca aceste aspecte, întrucât, soluționate deja prin încheiere irevocabilă, ele sunt excluse controlului exercitat prin orice cale de atac⁴⁹⁸.

Menționăm că în literatura de specialitate⁴⁹⁹ s-a exprimat și *opinia contrară*, apreciindu-se că sintagma de „încheiere irevocabilă” folosită de legiuitor nu are semnificația că această încheiere este sustrasă cu totul controlului judiciar, ci că numai ea însăși separat nu poate face obiectul unei alte căi de atac. În motivarea acestei opinii, s-a argumentat că este de principiu că înfăptuirea controlului judiciar nu poate fi *ab initio* amputată prin sustragerea unor chestiuni litigioase din perimetrul acestui control, ceea ce ar fi un nonsens. Nu împărtășim această opinie, apreciind că, dacă intenția legiuitorului ar fi fost, într-adevăr, să elimine posibilitatea exercitării în mod separat a unei căi de atac împotriva încheierii astfel pronunțate, nu ar fi fost necesară includerea în textul legal a mențiunii referitoare la caracterul irevocabil al încheierii astfel pronunțate, de vreme ce exercitarea apelului și a recursului împotriva încheierilor premergătoare odată cu fondul constituie regula în materie, potrivit art. 282 alin. 2 și art. 299 C.pr.civ.

⁴⁹² *Ibidem*, p. 153.

⁴⁹³ I. Deleanu, *op. cit.*, p. 37.

⁴⁹⁴ *Ibidem*, p. 154.

⁴⁹⁵ *Ibidem*, p. 151.

⁴⁹⁶ D.L. Bâldean, G.C. Frențiu, *op. cit.*, p. 154.

⁴⁹⁷ D. Tătărușanu, *op. cit.*, p. 154.

⁴⁹⁸ G.A. Năsui, *op. cit.*, p. 102.

⁴⁹⁹ I. Deleanu, *op. cit.*, p. 40.

Mai mult decât atât, apreciem că efectul analizat al încheierii pronunțate în soluționarea cererii de reexaminare nu este echivalent cu suprimarea controlului judiciar, ci este expresia unei reglementări cu caracter particular a controlului judiciar în această materie, determinată de necesitatea lămuririi tuturor aspectelor ce țin de corecta investire a instanței la nivelul instanțelor de fond și *in limine litis*.

Menționăm că aceeași interpretare a fost dată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza *Rusen c. România*⁵⁰⁰ pentru o ipoteză similară, și anume asistența judiciară reglementată anterior prin dispozițiile art. 75 C.pr.civ., potrivit cărora asupra cererii de asistență judiciară, instanța se pronunță prin încheiere care nu era supusă niciunei căi de atac. Astfel, analizând excepția de neepuizare a căilor de atac interne invocată de către Guvern, motivată de neexercitarea apelului și a recursului de către reclamantă împotriva soluției de anulare a cererii ca netimbrată, Curtea a reținut că „reclamanta a utilizat calea de atac care îi era disponibilă în temeiul art. 75 și urm. C.pr.civ. și că aceasta a obținut o reducere a sumei care trebuia plătită cu titlu de taxe judiciare de timbru. Decizia astfel pronunțată este definitivă, nefiind susceptibilă de recurs, nici separat, nici în același timp cu hotărârea pronunțată cu privire la fond”. De asemenea, Curtea a reținut că Guvernul nu a prezentat exemple din jurisprudență care să demonstreze că, în cazul formulării unui recurs împotriva hotărârii de anulare a unei acțiuni, instanța astfel investită este

competentă pentru a se pronunța cu privire la cererea de scutire. În aceste împrejurări, s-a concluzionat că formularea unui recurs împotriva hotărârii de anulare a acțiunii pentru neplata taxelor judiciare de timbru nu este o cale de atac eficientă în sensul art. 35 par. 1 din Convenție.

Apreciem că aspectele relevate cu referire la posibilitatea exercitării controlului judiciar pentru ipoteza formulării unei cereri de reexaminare împotriva modului de stabilire a taxei judiciare de timbru sunt pe deplin aplicabile și în ceea ce privește ipoteza ajutorului public judiciar.

Pornind de la aceste premise, se pune problema raportului între caracterul irevocabil al încheierii pronunțate cu privire la cererea de reexaminare și dispozițiile art. 20 alin. 5 din Legea nr. 146/1997, care stabilesc atributul instanțelor de control judiciar de a dispune obligarea părții la plata diferenței taxelor judiciare de timbru aferente, în situația în care se constată că în fazele procesuale anterioare taxa judiciară de timbru nu a fost plătită în cuantumul legal.

Ne raliem opiniei exprimate în literatura de specialitate⁵⁰¹ potrivit căreia dispozițiile art. 20 alin. 5 din lege vor primi aplicare numai în măsura în care nu există o încheiere pronunțată în reexaminarea taxelor judiciare de timbru pentru aceeași cerere, soluție ce satisface principiul securității raporturilor juridice, care presupune că *soluția instanței asupra cererii de reexaminare cuprinsă într-o încheiere irevocabilă nu trebuie repusă în discuție*.

---

⁵⁰⁰ CEDO, cauza *Rusen c. României*, hotărârea din 8 ianuarie 2009, www.echr.coe.int.

⁵⁰¹ D. Tătărușanu, *op. cit.*, p.155.